

Omdeling anvist vorder“. Medens Skødernes 5te Artikel dernæst fastslog som almindelig Regel, at alle Skatter og Afgifter i Tilfælde af udstykkede *Gaardparcellers Bortsalg* altid skulde „følge med Jorden og hæfte paa enhver Part i Forhold til det Hartkorn, hvorefter samme blev ansat“, bestemte Artiklen derimod særligt, at *Ejeren af Hovedparcellen* i alle Tilfælde blev ansvarlig for, at det *Hoveri og de Kongerejser*, som oprindelig skulde udredes *af den hele Gaard*, bleve „paa behørig Tid og Maade forrettede“²²⁾. Endvidere blev i Skødernes 3die Artikel „al Slags *Jagt og Jagt-Retlighed*“ forbeholdt Kongen; og det blev i Artikel 10 paalagt Arvefæsterne „tvende Gange om Aaret at afgive et Bud hver Gang til de fornødne Klapjagter efter Ræve“.

Saafrømt der endelig var afsat en *Huslod* paa den vedkommende Gaards Grund, fastsatte Skødernes Artikel 20, at Husmanden skulde aarlig svare til Gaardejeren 2 Rdlr. af hver Td. Land til Taksten 24, altsaa 3 Rdlr. for en sædvanlig Huslod paa 1½ Td. Land. Paa den anden Side fastslog samme Artikel, at *Gaardejeren* skulde svare *alle Skatter* „item *Kongerejser* med videre“ af Husmandsjorden, og Husmandens sædvanlige 3 Rdlr.s Afgift kom saaledes til at ækvivalere saavel Gaardejeren Afsavn som hans Skattesvarelse af Husjorden m. v.; dette udtaltes i øvrigt ogsaa udtrykkeligt i Artikel 20. De 3 Rdlr. betalte Husmanden oprindelig til Gaardejeren selv, men i alle efter Aaret 1790 udstedte Skøder blev det fastsat, at Husmanden skulde indbetale Beløbet til Amtsforvalteren, der da atter maatte udbetale Gaardejeren dette eller godtgøre det i hans Jordebogsafgift.

Paa de nu beskrevne Vilkaar²³⁾ bortarvefæstedes indtil Aaret 1840 alle Gaardene paa Frederiksborg Distrikt med Undtagelse af 3 mindre Gaarde, eller i alt 692 Gaarde; paa Kronborg Distrikt blev 635 Gaarde overdragne i Arvefæste, medens her et Antal af 48 Gaardmænd endnu ved Aaret 1840 vare Fæstere²⁴⁾. I det nævnte Aar stilledes den almindelige Bortarvefæstning i Berø; Regeringen havde nemlig nu, foranlediget ved Forholdene paa Odsherreds Gods, taget „en nærmere Regulering af Arvefæstevæsenet i det hele paa de kongelige Godser under Overvejelse“²⁵⁾. Resultatet af disse Overvejelser blev endelig Resolutionen af *1. Juli 1846*, hvori fastsloges, at samtlige Domænernes Fæstegaarde *skulde* efter Fæsternes Ønske eller i alt Fald ved Fæstetidighed overgaa til Arvefæste imod Udredelsen af nærmere bestemte Arvefæsteafgifter og derhos en *Købesum*. Denne blev nærmere at fastsætte i Forhold til Ejendommens *Værdi i Handel og Vandel*, men efter Fradrag af *dels* den Kapital, som kunde forrentes med Arvefæsteafgiften, og *dels* en Trediedel af Restværdien, hvilken Trediedel skulde skænkes Fæsterne eller deres Livsarvinger; naar Fæstetidighed ikke var forhaanden, skulde der endelig gives et passende Afslag for Fæsterettighederne²⁶⁾.

Disse nye Vilkaar vare jo imidlertid i det hele strengere end de hidtil fulgte paa Frederiksborg og Kronborg Distrikter, og Størstedelen af de tilbageværende Gaardfæstere paa sidstnævnte Distrikt tilligemed den ene af de 3 Fæstere paa Frederiksborg Distrikt indkom da ogsaa straks efter Resolutionens Bekendtgørelse med Ansøgning om at maatte faa Arvefæste paa de gamle Vilkaar, idet de tillige nærmere motiverede deres formentlige Ret til at se disse anvendte²⁷⁾. Rentekammeret fandt vel, at Billighed i høj Grad talte for at lade de forholdsvis faa tilbageværende Gaardfæstere nyde godt af „de samme Begunstigelser“, som tidligere vare blevne alle de andre Fæstere til Del, da disse fik Arvefæste; men Kammeret kunde dog ikke finde tilstrækkelig Anledning til at imødekomme Andragerne, navnlig fordi der aldrig var givet de 2de Distrikters Fæstebønder noget bestemt eller almindeligt *Tilsagn* om Arvefæste paa visse Vilkaar, jfr. ovenfor²⁸⁾. Rentekammerets Anskuelser fandt der-

²²⁾ Dog gjordes en Undtagelse i Tilfælde af, at en Gaard deltes i 2 lige Dele; i saa Fald kunde de nye Ejere hver besørge Halvparten af det vedkommende Arbejde.

²³⁾ I Rigsarkivet og i 1ste Revisionsdepartement findes trykte Genparter af Gaardskøderne, der paa ganske uvæsentlige Punkter nær, alle ere aldeles ensartede.

²⁴⁾ Se Arkivsag: „Om Domineejeendommenes Afhændelse“ m. v. sammenholdt med Pakkesag, Journal Nr. A. D. J. 441/1856.

²⁵⁾ Se Forestilling til kgl. Resolution 29. Juli 1848.

²⁶⁾ Se Oversigten i nysnævnte Forestilling.

²⁷⁾ Se Pakkesag, Journal Nr. A. D. J. 441/1856, samt Forestilling til Resolution 29. Juli 1848.

²⁸⁾ Se nærmere nysnævnte Forestilling; se ogsaa Folketingstidende for 1850, 2den Session, Sp. 5154 ff., 5160; Landstingstidende 1850, 2den Session, Sp. 4499.